

Gazeta Gdańska.

„Gazeta Gdańska” wychodzi 3 razy tygodniowo, a mianowicie we wtorek, czwartek i sobotę z dodatkami: Gwiazdka Niedzielną, Dom i kuchnia, Przyjaciel zdrowia, Robotnik, Rolnik i Przemysłowiec, Aniół Stróż, Wolne chwile i Dział powieściowy.

Prawdą a Bogiem!

Przedpłata na pocztę kwartalnie 1,25 mk., z odnośzeniem do domu przez listowego 1,49 mk., w Gdańsku 1 mk., z odnośnieniem do domu 1,25 mk. Ogłoszenia przyjmuje się po 15 fen. płatnych w Gdańsku od 6-ciołamowego wiersza petytowego. Adres: „Gazeta Gdańska” Danzig, Postschliessfach 188.

Telefon 2650.

Redakcja i ekspedycja: Grobla Przedmiejska (Vorstädtischer Graben) 49.

Telefon 2650.

Dziś Bonifacego b. m.
Jutro Norberta, Pauliny

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Dziś wschód słońca 343 zachód 8:13
Dziś wschód księżycy 12:37 zachód 12:35

**Przy zakupie towarów
prosimy powoływać się na ogłosze-
nia w „Gazecie Gdańskiej”.**

O cele wojny.

Sobotnie posiedzenie parlamentu niemieckiego, które miało tylko być krótkim, przeciągnęło się wbrew wszelkim oczekiwaniom aż do godziny 9 wieczorem, trwało zatem całe jedenaście godzin bez przerwy. Pierwsze punkty porządku dziennego, mianowicie sprawy rachunkowe i sprawy czynszu komornego i dzierżawnego załatwiono co prawda bardzo szybko i prawie bez debat, ale już podczas rozpraw nad podwyższeniem renty dla pozostałych rodzin po zabitych żołnierzach, wywiązała się dłuższa dyskusja, spowodowana licznymi poprawkami socjalnej demokracji, a najobszerniejsze a częściowo burzliwe obrady wywiązały się nad sprawą ostatecznych celów obecnej wojny. Projekt ograniczenia rozporządzeń dotyczących pretensji z czynszu i komornego został przygotowany przez komisję, która zaleca przyjąć go bez zmian, a przypomina izbie tylko przekazać pod rozważę kanclerzowi rezolucję wzywającą go, aby w drodze rozporządzenia wojennego zarządził, że w razie śmierci uczestnika wojny, jego spadkobiercy przy kontraktach dzierżawnych do 1000 marek mają być uprawnieni do wypowiedzenia mieszkania do końca następnego miesiąca, przy kontraktach zaś wyższych przed końcem następnego kwartału. Partya socjalistyczna przedkłada trzy poprawki, z których tylko jedna została przyjęta, a mianowicie żądająca, aby lokator został pouczone o skutkach zajęcia komornego lub czynszu przez właściciela. Inne dwa wnioski zostały odrzucone a cały projekt po krótkiej dyskusji uchwalony, także w trzecim czytaniu.

Następują potem obrady nad ustawami o zaopatrzeniu rannych oraz wdów i sierót poległych. Komisja budżetowa wypracowała zasady z uwzględnieniem wymagań socjalnych, które ze zgodą rządu już poprzednio zostały ogłoszone. Rząd wyraził swą zgodę na żądania komisji, aby renty zostały podwyższone i stały w pewnym stosunku do przedwojennych dochodów rannych i poległych. O obradach komisji referuje obszernie nar. lib. Meyer. Socjalista Hoch wyraża nadzieję, że rząd lojalnie spełni życzenia parlamentu. Sekretarz stanu skarbowości dr. Hellferich stwierdza, że pomiędzy rządem a parlamentem istnieje zupełna zgoda, iż inwalidom należy się wystarczająca opieka, różnica zapatrywań istnieje tylko co do finansowej strony. Rząd w komisji wyłuszczył przyczyny, dla których nie może wystąpić już teraz z gotowym projektem. Rząd przyrzekł jednak rentę dodatkową, oraz, że jak najprędzej przedłoży parlamentowi projekt ostateczny o rentach. W czasie aż do ostatecznego uregulowania sprawy stosowane mają być przy udzielaniu rent zasady, co do których panuje zgoda pomiędzy parlamentem a rządem. Po przemówieniach kilku posłów parlament uchwala wnioski komisji budżetowej.

Następnie parlament rozpoczyna obrady nad petycjami, nasamprzód nad petycjami żądającymi swobody rozpraw publicznych nad pokojem i celami pokoju i celami wojennymi. Referent komisji nar. lib. Stresemann wnosi o przejście do porządku dziennego. Socjalista Ebert imieniem swej partii składa następującą zasadniczą deklarację: Według wywodów kanclerza Niemcy i Austro-Węgry dołożyły wszelkich sił, aby wojny z Włochami uniknąć. Austro-Węgry gotowością do daleko idących ustępstw dały wyraz swej chęci utrzymania pokoju. Gdyby Włochy były miały dobrą wolę, mogły spokój utrzymać. Ale

Włochy pokoju nie chciały. Sprzymierzony dotąd z nami naród włoski w zbrodniczy sposób został w grzę wojenną wciągnięty. Bez wystrzału Włochy mogły otrzymać kraje austriackie o ludności włoskiej, Włochy jednak poza tem pragnęły zdobyć, nawet kosztem narodów innojezycznych. Włochy nie prowadzą więc wojny obronnej, lecz wojnę zdobywcą. Pod tym względem jesteśmy w zupełnej zgodzie z naszymi towarzyszami włoskimi, którzy uczynili wszystko, aby wojnie zapobiedz. W tej chwili większego jeszcze niż dotąd niebezpieczeństwa bez zastrzeżeń przyznajemy się do stanowiska przez nas zajętego dnia 4 sierpnia 1914 r. Jesteśmy zgodni z całym narodem. Jak jeden mąż naród niemiecki użyje wszystkich swych sił, aby stawić czoło temu nowemu niebezpieczeństwu i bronić swych granic. Mówca daje wyraz ubolewaniu swej partii, że wskutek wystąpienia Włoch nadzieja pokoju została odsunięta znowu na dalsze czasy. Jednak w zgodzie z socjalistami wszystkich krajów daje wyraz upragnieniu pokoju i wspólnej kulturalnej pracy wszystkich narodów. Ze względu na to też socjaliści zwalczają wszystkie te dążenia, które nie chcą pokoju bez zdobyczy terytoryalnych. Wszelkie wojny zdobywcze potępiają. Oświadczenie gotowości do pokoju przez Niemcy nie może być objawem słabości wobec świetnego położenia wojennego Niemiec. Narodowi niemieckiemu, który dokonał takich czynów, nie wolno odmawiać równouprawnienia i zupełnej swobody do rozwoju. Tylko zupełne równouprawnienie może być podstawą do zdrowego wewnętrznego rozwoju politycznego.

Gotowi do obrony naszej ojczyzny, wszelkimi siłami chcemy ją jednak przekształcić na wygodny i przyjemny pobyt dla wszystkich. Szczególnie teraz wobec nowych nieprzyjaciół socjaliści dołożą wszelkich sił, aby bronić niezależności i samodzielności narodu niemieckiego.

Po socjalistach wstaje konserwatysta hr. Westarp: Po wczorajszej mowie kanclerza moi przyjaciele polityczni nie uważają za stosowne rozprawić dalej o przyczynach wojny włoskiej. Zabieram głos tylko dlatego, ponieważ socjaliści obecny moment uważają za stosowny, aby ponownie dać wyraz swemu zapatrywaniu, iż uzależniają zawarcie pokoju od zaniechania zdobyczy terytoryalnych. Wypowiadanie tych zapatrywań w chwili obecnej jest szkodliwym. Czy socjaliści w innych krajach kierują się względami na zasady międzynarodówki, nie wiem. Naszem zdaniem jednak zasady międzynarodówki w chwili obecnej są zupełnie obojętne. (Wielki hałas u socjalistów). Nasze stanowisko do międzynarodówki się nie zmieniło. Takie wypadki jak w Prusiech Książących i Alzacji nie mogą się powtórzyć w przyszłości. Dlatego z politycznych i militarnych przyczyn nie możemy się z góry wyrzekać zdobyczy terytoryalnych, które są nam potrzebne. (Okłaski w różnych stronach, protesty u socjalistów). W dalszym ciągu mówca protestuje przeciwko żądaniom socjalistów co do równouprawnienia ludu niemieckiego. Zagranica mogłaby pomyśleć, że lud niemiecki tego równouprawnienia nie posiada i że jest niezadowolony.

Posel Schiffer (nar. lib.): Z przemówienia posła Eberta wysłyszałem przeważnie zgodę i jednomyślność całego narodu niemieckiego i patriotyczne odanie się ojczyźnie. Socjalna demokracja tylko podkreśliła, że jej stanowisko, które zaznaczyła dnia 4 sierpnia 1914, dotąd się nie zmieniło. Powitać to należy z radością. Mówca podnosi godny patriotyzm narodu niemieckiego, który nie naruszył cudzego mienia, gdy tymczasem we Włoszech mienie niemieckie zostało spustoszone i zniszczone. Naród niemiecki ponosić będzie ofiary aż do osiągnięcia swych celów. Mówca oświadcza, że różni się jednak zasadniczo od poglądów socjalistycznych. I on nie pragnie wojen zdobywczych, ale ze względu na bezpieczeństwo polityczne i militarne nie może wyrzekać się zdobyczy terytoryalnych. Bezpieczeństwo ojczyzny i krew przelana tego wymagają. Jego partya więc ze względów bezpieczeństwa ojczyzny żąda

roszerzenia granic. (Soc. Liebknecht zawołał: Interesy kapitalistów). Schiffer: Kto tu mówi o interesach kapitalistycznych dowodzi, że ma zapatrywania ohydne.

Na żądanie marszałka Liebknecht się zgłasza jako ten, który wołał: interesy kapitalistów. Marszałek powołuje go do porządku. W izbie rozlegają się okrzyki: Podłość! Wstyd! To wariat!

Posel Schiffer po tem zająciu raz jeszcze podkreśla potrzebę zgody, jednności i ofiarności całego narodu aż do osiągnięcia zwycięstw. W izbie rozlegają się okłaski i ożywione brawa.

Posel Scheidemann (soc.) zwraca się przeciw wywodom hr. Westarpa i wyprasza sobie nauczki z jego strony. Socjaliści podkreślają swe zasadnicze stanowisko wobec niedorzecznych mów wygłaszanych o zdobyczach wojennych poza parlamentem. Kanclerz dnia 4 sierpnia ubiegłego roku wypowiedział się również przeciw zdobycsom. O trwałym pokoju może być tylko mowa, jeśli narodem nie stanie się żadna krzywda, jeśli im się krajów nie odbierze, jeśli im się pozostawi zupełną swobodę decydowania o swych losach. Mówca zwraca się potem przeciwko wybrykom cenzury i żąda, aby w Berlinie utworzono centralę dla tych spraw. Potrzeba nam wolności prasy i słowa!

Nad petycjami przechodzi izba do porządku dziennego. Następują potem sprawozdania o policzeniu czasu wojny dla ubezpieczenia urzędnikom prywatnym i o położeniu górników. Pos. Sachse (soc.) skarży się na złe obchodzenie się urzędników i pracodawców z górnikami, zarzuca pracodawcom, że sieją niezgodę, że przeciwni są urzędowi pojednawczym i nie myślą o poprawieniu zarobków robotników.

Sekretarz stanu dr. Delbrück: Pruski minister handlu poczynił już kroki dla usunięcia braków w górnictwie, także kanclerz te sprawy pilnie śledzi. Można mieć wątpliwość, czy wywody posła Sachsego ze względu na zagranicę były na miejscu, ale chcę przypuszczać, że posel Sachse chciał swem przemówieniem uspokoić górników. Podczas wojny tak pracodawcy jak robotnicy spełniają w pełni swe obowiązki. Praca w górnictwie jest pracą wybitnie patriotyczną. Tak ją też pojmują obie strony. Zarobki górników poprawiły się.

Następują potem obrady nad opracowanym przez komisję budżetową planem gospodarczym za rok 1915 i 16. Referuje kons. Westarp. Referent podkreśla, że komisja doszła do wniosku, iż na czas wojny w Niemczech niczego nie zabraknie. Pod tym względem lud jak i żołnierze mogą być spokojni.

Socjalistyczny wniosek żąda, by przez natychmiastowe obniżenie cen maksymalnych zwalczano energicznie drożyznę. W Berlinie ma być utworzony wydział złożony z 24 członków, do połowy z posłów i członków rady związkowej dla zaopatrywania kraju w żywność. Spasanie zboża ma być ustawowo wzbronione, tak samo wypalanie okowity ze środków żywności i owoców, produkcja piwa ma być ograniczona do 60 proc.

Soc. Wurm zapewnia również, że podczas wojny niczego w Niemczech nie zabraknie. Zwraca się potem przeciw dodatkom do cen ziemniaków ustanowionych i występuje przeciw dążeniom do podnoszenia cen cukru. Parlament powinien mieć w sprawach tych prawo głosu.

Posel Fischbeck (post.) potępia niektóre zarządzenia wojennego towarzystwa „Kriegsgetreidegesellschaft” i wzywa rząd, aby zwalczał energicznie spekulantów.

Kons. Rösicke broni stanu włościńskiego, zaczepianego przez socjalistów. Nie jest winą rolników, że ceny mąki są tak wysokie. Zasługą rolnictwa jest, że Niemcy nie zostały wygłodzone. Ceny ustanowione są w wielu wypadkach niższe niż w czasie pokojowym. Ceny ziemniaków początkowo były o 50 proc. niższe od prawdziwej wartości, a to okazało się prawdziwym nieszczęściem narodowym. Rolni-

ctwo podczas wojny ucierpiało najwięcej. Co tydzień wydawano dla niego nowe rozporządzenie. W dziedzinie rolnictwa kraj bynajmniej nie był przygotowany, wina to rządu. Nie rolnicy, ale handlarze są odpowiedzialni za drożyznę mięsa.

Sekretarz stanu dr. Delbrück: Rząd, parlament, pracodawcy i robotnicy będą mogli oczekiwać spokojnie sądu historii. Zapasy zboża są dostateczne. Będziemy badali, czy ludowi pracującemu nie będziemy mogli dawać większych racji chleba. W Niemczech ceny żywności są niższe niż w innych krajach. Mówca ma wątpliwości, czy wnioski socjalistyczne dadzą się pogodzić z konstytucją.

Izba uchwała tylko wnioski o zakazie spasanja zboża i ograniczenia produkcji piwa, inne wnioski odrzuca. Uczestnikom wojny przyznaje bezpłatny przejazd do domu kolejami. Potem izba się odracza do 10 sierpnia 1915. Marszałek kończy posiedzenie przemówieniem patriotycznym i okrzykiem na cześć cesarza, narodu i ojczyzny.

Polityka Delcassego.

(P.B.K.) „Idea Nationale” donosi z Paryża, jak sobie wyobraża Delcasse przyszłe uporządkowanie stosunków państwowych w Europie. Już w latach 1898—1905 Delcasse razem z angielskim królem Edwardem ombyślał środki, przeciwko dającej się coraz więcej odczuwać przewadze niemieckiej, które miały polegać na porozumieniu się francusko - angielskim, angielsko - rosyjskim i francusko - włoskim. Niemcy zaś miały być odosobnione. Zdaniem Delcassego związek tych państw ma być nie tylko przejściowy na obecną wojnę, ale ma oznaczać definitywne ugrupowanie państw w Europie. Przyszłe dzieje świata mają się rozgrywać na tej podstawie. Delcasse dziś jak przed 10 laty uważa za konieczny podział Turcji, aby usunąć raz na zawsze niebezpieczeństwo niemieckie. Wszelkie interesy przy dążeniu do tego celu powinny ustąpić na drugi plan. (Lokalanżgr.)

Odrębny pokój rosyjsko-austriacki.

(P.B.K.) Berlin, 1. 6. „Voss. Ztg.” donosi następujące telegramy dyplomatów włoskich o pogłoskach o pokoju rosyjsko - austriackim, które wyjmuje z włoskiej Zielonej Księgi:

Piotrograd, 1. 6. Z wiarogodnej strony mi donoszą, że pewna osobistość w imieniu rządu austriackiego podjęła kroki dla przygotowania odrębnego pokoju austriacko - rosyjskiego. Barlotti.

Berlin, 1. 6. Z całego szeregu poszlaków, które potwierdzają z strony poważnej, wnioskują, że Niemcy nic by nie miały przeciw rozpoczęciu rokowań pokojowych z Rosją. Bolatti.

Nisz, 1. 6. Z poufnych informacji wynika możliwość zawarcia pokoju odrębnego Rosji z Austrią. Squitti.

Sofia, 1. 6. Obiegają pogłoski o możliwości pokoju odrębnego pomiędzy Rosją i Austrią. W wiedeńskich kołach politycznych mówi się o pokoju z Rosją, aby uzyskać rękę swobodną przeciw Włochom. Cucchi.

Berlin, 1. 6. Pogłoski o pokoju odrębnym Rosji z Austrią nie tylko się utrzymują, ale pojawiają się z coraz większą pewnością. Bolatti.

Rosyjska „Riecz” powiada, że przed kilku tygodniami w Piotrogradzie naprawdę roztrząsano możliwość pokoju odrębnego z Austrią.

miejsce wiecznego spoczynku. To samo z braku czasu dzieje się ze zwłokami oficerów. Cała różnica polega na tem, że mają oddzielną kwaterę i chowani są jedną warstwą, lecz mogiły ich zdobią takie same krzyżyki, co i mogiły żołnierskie.

Oto kwatera, mieszcząca zwłoki żołnierzy-katolików. Zaledwie dwie czy trzy mogiły zdobią skromne wianuszki od blizkich, którzy zdołali się dowiedzieć o zgonie swojego. Reszta czeka na przyszłe odwiedziny, a może tylko na pamięć w dzień Zaduszny ludności warszawskiej, która nie powinna zapomnieć o mogiłach poległych rodaków. Jeszcze dalej kwatera mógł dla jeńców. Leżą tam obok siebie żołnierze austriacy i niemieccy, Polacy, Niemcy, Czesi, Węgrzy, Słowacy, Chorwaci. Nie ma różnic. Lejt-nant von Liekert leży obok Józka Kubiaka, Poznańczyka; wicefeldwebel pruski Mischke sasiaduje z szeregowcem z Galicyi, Grzelskim, a oficer austriacki, zapewne Chorwat, Adryan Włachowicz, z Węgrem Istwanem Bizar, a potem Schultzów i Müllerów przedzielają Sitarki, Gontale i Zające z pod Tarnowa, Wadowic lub Krotoszyna. Nieopodal na ziemi odosobniona jeszcze jedna trumna. Leży w niej Fryc Winter, zmarły w szpitalu jeniec. Pospolitakom nie chce się przedłużać grobowego rowu, bo ziemia z wierzchu zmarzła, lecz jeden z nich wpada na pomysł wydłubania w bocznej ścianie grobu otworu na trumnę, skąd sypie się miękki piasek i robota za chwilę ukończona.

Wokoło wojny.

Orędzie niemieckie z poniedziałku.

Zachodnia widownia wojny: Wczoraj usiłowali Francuzi na północ od Arras jak również w lesie Księżym przełamać nasz front znacznymi siłami. Pod Arras nieprzyjacieli w ostatnich dniach podkopał się na froncie Neuville-Roclincourt. Oczekiwano zatem na tej linii ataku, ponieważ nie powiodły się usiłowania nieprzyjaciela wyparcia nas z pozycji wysuniętych więcej na północ. Atak ten wykonany został wczoraj po południu po poprzednim długotrwałym ogniu artyleryjnym i przyprowadził nieprzyjaciela o zupełną klęskę, co zawdzięczać należy waleczności pułków nadreńskich i bawarskich. Nieprzyjacieli poniosł bardzo wielkie straty.

W lesie Księżym powiodło się Francuzom wtargnąć jedynie w niektóre wysunięte, słabo obsadzone rowy strzeleckie. Zresztą i tam nie powiódł się atak nieprzyjacielski.

Pod Ostendą jedna z baterii nadbrzeżnych zestrzeliła aeroplan nieprzyjacielski.

Wiadukt kolejowy Dammerkirch został wczoraj przez naszą artylerię wielkimi strzałami znowu zniszczony. Wiadukt ten Francuzi po kilkomiścnej pracy uczynili przed kilku dniami użytecznym.

Wschodnia widownia wojny: Nic nie zaszło ważniejszego.

Południowo-wschodnia widownia wojny: W walkach pod Przemyślem posunęły się wojska niemieckie bliżej na front północny i północno-wschodni.

Orędzie niemieckie z wtorku.

Zachodnie pole walki: Po klęsce na południe od Neuville dnia 30 maja Francuzi próbowali nowego przerwania naszych linii. Ich atak jednak, na froncie szerokim na 2 i pół kilometra na nasze stanowiska pomiędzy drogą Souchez-Bethune i Carency-Bach, pod naszym ogniem zламаł się wśród wielkich strat dla nieprzyjaciela. Tylko na zachodzie od Souchez doszło do walki z bliska, w której pozostaliśmy zwycięzcami.

W lesie Księżym udało się naszym wojskom utraczone przedwczoraj kawałki okopów odzyskać. Nieprzyjacieli miał znaczne straty.

Na innych częściach frontu nasza artyleria miała kilka szczęśliwych sukcesów. Wskutek celnego wystrzału w obóz francuski na południu Mourmelon le Grand urwało się 300—400 koni i rozbiegło się na wszystkie strony. Liczne powózki i samochody puściły się szybko w ruch. Na północy od St. Menould i na północnym wschodzie od Verdunu wyleciały w powietrze liczne składy amunicji nieprzyjaciela.

Jako odpowiedź na bombardowanie miasta otwartego Ludwigshafen przez lotników francuskich zbombardowaliśmy dzisiaj w nocy warsztaty okrętowe i doki londyńskie. Nieprzyjacielscy lotnicy dzisiaj w nocy bombardowali Ostendę, uszkodzili kilka domów, ale zresztą nie wyrządzili żadnej szkody.

Wschodnie pole walki: Pod Amboten, na 50 kilometrów na wschód od Libawy, niemiecka konnica pobiła 4 rosyjski pułk dragonów. W okolicy Szawel nieprzyjacielskie ataki były bez skutku. Zdobyły nasze w maju wynoszą na północy Niemna: 24 tys. 700 jeńców, 16 armat, 47 karabinów maszynowych. Pomiędzy Niemnem i Pilicą 6943 jeńców, 11 karabinów maszynowych i 1 aeroplan.

Południowo-wschodnie pole walki: Na północnym froncie Przemyśla wczoraj zostały wzięte forty 10a, 11a i 12 pod i na zachód od Dunkowiczek razem z 1400 jeńców, stanowiących resztkę załogi i 2 dział opancerzone, 18 ciężkich i 5 lekkich armat i to szturmem przez bawarskie wojska. Rosyanie usiłowali przeszkodzić nam gromadnymi atakami na na-

sze stanowiska na wschód od Jarosławia. Wszelkie ich wysiłki były bez skutku. Ogromna liczba poległych pokrywa pobojuwisko. Oddziały armii generała Linsingena, które zdobyły Żwinin, gwardya, Wschodnioprusacy i Pomeranicy pod dowództwem generała hr. Bothnera wzięły szturmem Stryj i przerwały rosyjskie stanowiska pod tem miastem i na północny zachód. Dotąd wzięto do niewoli 53 oficerów, 9182 żołnierzy i zdobyto 8 armat i 15 karabinów maszynowych.

Austriackie orędzie z poniedziałku.

(P.B.K.) Rosyjskie pole walki: Nad Sanem i na wschód od tej rzeki wczoraj nie było poważnych walk. Na froncie północnym i południowo-zachodnim od Przemyśla oraz nad Dniestrem walka trwa nadal. W okolicy Stryja nasze wojska wzięły szturmem w zaciętej walce kilka miejscowości i zdobyły dwie rosyjskie baterie. Zresztą położenie na północnym wschodzie jest bez zmiany.

Włoskie pole walki: Wczoraj do południa został odparty atak pułku alpijskiego na część naszych fortyfikacji na płaszczynie górzystej w Lavarone. W okolicy na północny wschód od Paneveggio oddział nieprzyjacielski zaczął szańcować, ale przed naszym ogniem natychmiast się cofnął. Na wschód od Karfreit nieprzyjacieli daremnie próbował wspiąć się na skłony Kru. W walce artyleryjnej na wybrzeżach pogranicznych zaczęła uczestniczyć nasza ciężka artyleria.

Austriackie orędzie z wtorku.

(P.B.K.) Rosyjskie pole walki: Wojska sprzymierzone, które posunęły się na wschodni brzeg Sanu, dziś na całym froncie zostały zaatakowane przez wielkie siły rosyjskie. Szczególnie nad dolną Lubaczówką nieprzyjacieli mający przeważające siły usiłowali nacierać. Wszystkie ataki wśród najcięższych strat nieprzyjaciela zostały odparte. W niektórych miejscach nieprzyjacieli został zupełnie rozbity. Także nad dolnym Sanem, poniżej Sienawy nie udało się rosyjskie ataki. Na północnym froncie Przemyśla tymczasem wojska bawarskie wzięły szturmem trzy forty pasu fortyfikacyjnego, wzięły 1400 jeńców i zdobyły 28 ciężkich dział, w tem 2 opancerzone. Na południe od Dniestru wczoraj sprzymierzone wojska armii Linsingena atakując dalej wtargnęły do stanowisk obronnych Rosyan, pobiły ich i zdobyły Stryj. Nieprzyjacieli jest w odwrocie ku Dniestrowi. 53 oficerów, przeszło 9000 żołnierzy i 8 armat, 15 karabinów maszynowych wpadły w ręce zwycięzców. Nad Prutem i w Królestwie Polskiem położenie jest bez zmian.

Włoskie pole walki: Walka artyleryjna na płaszczynie górzystej Folgaria - La Varone, drobne utarczki nad granicą karyntyjską i w okolicy Karfreit trwają nadal.

Rosyjskie orędzie z poniedziałku.

(P.B.K.) W okolicach Szawli nasze wojska wciąż nacierają na Niemców, którzy bronią przystępu do wiosek Szawkiany i Kelmy. W tej okolicy dnia 28 maja pod wsią Zawdyniki zdobyliśmy 9 dział, 7 karabinów maszynowych, jeńców i inne łupy. Nad środkową i dolną Dubisą nieprzyjacieli na nowo rozpoczęli ofensywę. Nasze wojska cofnęliśmy na drugi brzeg rzeki i przeszkodziliśmy 29 maja kilku próbom nieprzyjaciela przekroczenia rzeki. W dalszym ciągu walk w Galicyi dnia 29 maja zmusiliśmy nieprzyjaciela opróżnić prawy brzeg Sanu aż do ujścia Lubaczówki i wykonaliśmy cały szereg kontrataków szczęśliwych przeciw głównym siłom nieprzyjacielskim. W tej okolicy pod wsiami Kaników i Nakło wzięliśmy w jednym dniu około 3000 jeńców, w tem 60 oficerów, karabinów maszynowych, reflektory i tren. W okolicy poza Dniestrem uporczywe walki trwają nadal. Nieprzyjacieli dnia 28 maja główny atak wykonał pod Gajem, gdzie nasza linia przedstawiała wystający kąt. Jednemu z naszych batalionów udało się uchwycić nieprzyjaciela z tyłu i odeprzeć znaczne siły jego, przyczem 600 żołnierzy, 17 oficerów i 8 karabinów maszynowych wpadło w nasze ręce. W Dolinie nasze oddziały zaatakowały nieprzyjaciela i zmusiły go do opróżnienia prawego brzegu Sanu. W innych częściach frontu nie było poważnych zmian.

Przestroga niemiecka.

(P.B.K.) Amerykański ambasador w Berlinie na prośbę rządu niemieckiego wysłał ponowną przestrogę dla żeglugi amerykańskiej, aby nieostrożnie nie udawała się w te morza, które przez Niemcy zostały ogłoszone jako teren wojenny. Przypominają znowu, że wszelkie znaki wykazujące, że okręt jest neutralny, muszą być zupełnie widoczne. Amerykański ambasador dodaje od siebie, że niemiecki urząd dla spraw zagranicznych dlatego wysłał ponowne ostrzeżenie, ponieważ w ostatnim czasie niemieckie łodzie podwodne zatopiły kilka neutralnych okrętów z tej przyczyny, że nie miały dosyć widocznych odznak jako neutralne.

Niemieckie zepeliny nad przedmieściami Londynu.

(P.B.K.) „Nieuve Rotterdamsche Courant” donosi z Oostburgu: Wczoraj wieczorem o godzinie 8 widziano tutaj wielki statek napowietrzny, który z wielką szybkością leciał przez Belgię ku Morzu Północnemu w wielkiej wysokości. Leciał od strony Antwerpii. Urzędowe londyńskie biuro prasowe donosi, że kilka zepelinów widziano w Ramsgate, Brentwood i kilku przedmieściach Londynu. Widziano wiele pożarów, ale nie można było stwierdzić, czy te pożary pochodzą od zepelinów. (Lokalanż.)

Gdański targ na bydło.

Płacono za centnar żywej wagi:

Wółw 7 szt.: I kl. mięsistych, wypasłych, leżących najwyżej 4-7 lat, 00-00 mk., II kl. młodych mięsistych, niewypasłych i starszych wypasłych 00-00 mk. III kl. umiarkowanie wypasłe młode, dobrze wypasłe starsze 00-60 mk., IV. kl. słabe wypasłe każdego wieku 00-00 mk.

Stadników 116 szt.: I kl. mięsistych, wyrosłych 65-68 mk., II kl. mięsistych, młodszych 57-64 mk., III kl. umiarkowanie odżywianych młodszych i dobrze odżywianych starszych 47-53 mk., IV kl. umiarkowanie odżywiane 45 mk.

Jałoszki i krowy 162 szt.: I. kl. mięsiste, wypasłe jałoszki 00-60 mk., II kl. mięsiste, wypasłe krowy do 7 lat 57-64 mk., III kl. starsze wypasłe krowy i poślednio rozwinęte młodsze krowy i jałoszki 50-56 mk. IV kl. umiarkowanie pasione krowy i jałoszki 42-48 mk. V kl. słabo pasione krowy i jałoszki do 38 mk.

Gwień 210 szt.: I kl. tuczne jagnięta i młode tuczne skopy 59-60 mk., II kl. starsze tuczne skopy 54-56 mk. III kl. średnio tuczne skopy i jagnięta (marcowe) 42-47 mk., IV kl. ewce z nizin 00-00 mk.

Cieląt 238 szt.: tuczel kl. 80-90 mk., II kl. tuczne i pierwszorządne cielaki do ssania 70-78 mk. III kl. średnio-tuczne ale dobre cielaki do ssania 58-66 mk., IV kl. 00-40 mk., poślednie ssaki 52-00 mk.

Świn 804 szt.: I kl. tłuste, mające przeszło 3 ctry żywej wagi 00-00 mk., II kl. mięsiste lepszych ras i krzyżówek tychże ważące przeszło 2½ centn żywej wagi 120-123 mk., III kl. mięsiste lepszych ras i krzyżówek tychże do 2½ centn żywej wagi 116-120 mk., IV kl. mięsiste 110-118 mk., V kl. słabo rozwinęte świnie 100-113 mk., VI kl. maciory 113-120 mk.

Drukiem i nakładem „Gazety Gdańskiej” J. Kwiatkowskiemu w Gdańsku. Redaktor odpowiedzialny Henryk Wiczorekiewicz w Gdańsku.

Na wesola! :: Na wesola!

Wykonujemy zaproszenia

w polskim języku i w pięknym wykonaniu.

Również polecamy gorąco bardzo stosowny podręcznik pod tytułem:

Starosta weselny.

Zbiór przemówień, wierszy i piosenek do użytku starostów, družbów i gości przy godach weselnych. Wydanie piąte pomnożone.

Cena tylko 1,- mk. Porto 10 fen. Zaliczka (Nachnahme) 20 fen. więcej.

Adresować krótko:

„Gazeta Gdańska” — Danzig.

Atlas wojenny
zawierający 13 planów różnych widowni wojny.

Format kieszonkowy :: Wielkie mapy składane :: Druk wielobarwny.

Niezbędny dla każdego.
Nadzwyczaj stosowny do wysyłki dla żołnierzy w polu.**Cena tylko 1,50 mk.**

Z przesyłką 1,70 mk. za zaliczką 1,90 mk.

Zamawiać należy pod adresem:

Gazeta Gdańska — Danzig.**Bank Kaszubski**Eingeotr. Genossenschaft mit unbechränkter Haftpflicht
w Wejherowie (Neustadt W.Pr.)**udziela pożyczek**

pod bardzo dogodnymi warunkami i przyjmując

depozyta

płacąc od takowych od dnia złożenia do dnia odbioru 4% do 4½% stosownie do wypowiedzenia.

ZARZĄD:

A. Chmielewski. Maksym. Nickel. Stobbe.

Zarządzenia bezpieczeństwa w Tyrolu.

(P.B.K.) Tyrolskie pisma donoszą o następujących zarządzeniach: Już poprzednio rozwiązano zastępstwa gminne w Ryencie i Rovoretto, teraz rozwiązane także zastępstwa gminne w Riva. Tryent został opróżniony z ludności cywilnej, a teraz wydalała ludność z miejscowości sąsiednich. Pozostała nieliczna część ludności cywilnej obliczono i każdemu mieszkanowici dano legitymację. Na linii kolejowej Villach-Tryent-Franzenfeste wstrzymano zupełnie komunikację osób cywilnych. W kierunku tym jeździ dziennie tylko jeden pociąg pocztowy, który zabiera tylko osoby zaopatrzone w legitymację.

Wzmocniony stan obrony w Piotrogradzie.

(P.B.K.) Piotrogradzka „Nowoje Wremia” donosi, że w Piotrogradzie, w Finlandyi i w prowincjach nadbałtyckich ogłoszono stan oblężenia. Rosyjskie porty nadbałtyckie są znowu zamknięte dla handlu neutralnego. (Nat. Ztg.)

Zagrożony Lwów.

(P.B.K.) Według wiadomości nadeszłych z Lwo wa do Wiednia, prace ziemne, mające znaczenie strategiczne, które wykonywano pod miastem, zostały nagle przerwane. Biura filii lwowskiej banku rosyjsko-azyatyckiego, który niedawno temu dopiero rozpoczął swą działalność we Lwowie, są od 12 maja zamknięte. Część władz generał-gubernatora Galicyi została przeniesiona do Złoczowa. Przywódca moskalofilów Dudykiewicz w towarzystwie kilku przyjaciół udał się do Kijowa. Rosyjanie aresztują w dalszym ciągu Polaków, Rusinów i Ukraińców. Gazeta wychodząca w Piotrkowie donosi, że Rosyjanie opuścili Radom. (Lokalan.)

Z izby sejmu pruskiego.

(P.B.K.) Berlin, 1. 6. Izba poselska dzisiaj popołudniu o godz. 2-giej podjęła znowu swe prace. Posiedzenie zagał hr. Schwerin Loewitz przemówieniem patriotycznym, w którym potępiał energicznie politykę włoską, nazywając ją zdradziecką. Marszałek dawał wyraz nadziei, że Niemcy zwycięsko załatwią się z wszystkimi nieprzyjaciółmi i wytrzymają aż otrzymają wszelkie gwarancje, że nieprzyjaciele Niemiec ani pojedynczo ani na spółkę nie odważą się na taką wojnę z Niemcami. Następnie odroczone z porządku dziennego wszystkie punkty, a po przyjęciu i odesłaniu do komisji wniosku Brüttego o wyżywieniu ludności, posiedzenie odroczone do dnia następnego.

Wiadomości kościelne.**Diecezja chełmińska.**

Wikary lokalny ks. Józef Stock z Mrzawy otrzymał probostwo w Białutach.

† Sp. ks. proboszcz Józef Prabucki w Boluminku, dziekan dekanatu toruńskiego, zmarł opatrzone Sakramentami św. w wieku lat 55, a w 28 roku kapłaństwa. W Boluminku był proboszczem od roku 1897. — W. o. r. m. d. P.

Baczność!

Kto nie otrzyma „Gazety Gdańskiej” na czas lub nie dostanie jej wcale, niechaj nam o tem natychmiast doniesie.

Prosimy usilnie napisać nam o tem zaraz, a niebawem postaramy się o ukaranie winnego.

Jako adres wystarczy:

„GAZETA GDAŃSKA” — DANZIG.

Wiadomości potoczne.

Dawajcie odnoszoną garderobę i bieliznę dla naszych braci nie mających się w co przyodzwać, którym wojna wszystko zabrała. Obywatelom miasta Gdańska i okolicy uprosiliśmy odstawienie zbytecznych części ubrań, gdyż za porozumieniem się z panią doktorową Niegolewską w Poznaniu odtąd otwieramy składnię także w redakcyi „Gazety Gdańskiej”, Grobla Przedmiejska 49 (Vorstadtischer Graben). Niechaj każdy, posiadający zbyteczną, odnoszoną garderobę, złoży jak najspieszniej pod wskazanym adresem, gdyż bieda jest wielka, a pomoc rychła konieczna.

Na Polaków w Królestwie głód cierpiących złożono: Fr. Cyperski w Gdańsku 1,— mk., razem na XIII-tą ratę 505,50 mk. Ogółem zebraliśmy 4905,50 mk. O dalsze datki upraszamy.

Garderobę dla Polaków w Królestwie nie mających się w co przyodzwać, ofiarowali: Ks. M. z G. surdut, 2 pary spodni, 13 koszul, 7 sztuk trykotowej bielizny, 4 pary szkarpetek. O dalszą ofiarność upraszamy.

Chrabąszcze jako pożywienie dla drobiu. W „Ziemiannie” czytamy: Chrabąszcze, których w tym roku znaczne, jak się zdaje, będą ilości, są bardzo

dobłą karmą dla drobiu. Wedle dr. I. Wittmanna świeże chrabąszcze zawierają oprócz 69 proc. wody, 12,14 proc. strawnego białka, a równoważnik skrobi wynosi 19. Suszone chrabąszcze wody zawierają 14,4 proc., strawnego białka 34 proc., a równoważnik skrobi 53. Strąsane z drzewa w godzinach porannych chrabąszcze wrzuca się w kocioł z do połowy gotującą się wodą, czem zabija się je natychmiast, a następnie podrzuca się drobiowi i świniom. Drób i świnie ogromne ilości spożyć ich mogą. Niezużyta od razu reszta suszy się na słońcu lub jakiej gorze, względnie piecu od chleba i następnie miele, przechowując mękę tę w suchym miejscu. Mękę tę można w 50 proc. dodawać do paszy drobiu i świń; mąka z chrabąszczy odgrywać może w odpasach podobną rolę, jak mąka z mięsa, ryb i odpadków zwierzęcych. Zbyt wielkie ilości chrabąszczy, dawane kurom w czasie niesienia mają ujemnie wpływać na jakość jaj. Mękę z chrabąszczy można w gospodarstwach stawowych używać na karmę ryb.

Przy zbieraniu chrabąszczy jedna osoba strąsa je z drzew, a dwie zbierają na ziemi, w ten sposób 3 osoby jednego poranku mogą zebrać 70 do 120 kg; do pracy tej można brać dzieci lub ludzi do niczego innego nie zdalnych, dając im jakieś 5 fen. lub nawet mniej za kg. chrabąszczy. Czas rójki chrabąszczy trwa czasem tylko 2 tygodnie, ale przy chłodnem powietrzu przeciąga się nawet na 5—7 tygodni.

Tajemnicze pożary. (P.B.K.) Z Piotrogradu donoszą: W pałacu wielkiego księcia Mikołaja Mikołajewicza powstał wielki pożar, który wyrządził znaczne szkody. W ten sam dzień wybuchł w niewytłomaczony sposób pożar także w gmachu żandarmerii i w kilku gmachach rządowych i carskich, oraz w fabrykach pracujących dla wojska. (Lokalanzeiger.)

O służbę wojskową w Anglii. (P. B. K.) „Daily Mail” w artykule wstępnym podaje i omawia przyczyny, dla których go jego własni czytelnicy palą. Dzieje się to nie tylko dla tego, że „Daily Mail” wciąż krytykuje braki w dowozie amunicji, ale także dlatego, że agituje za wprowadzeniem powszechnej służby wojskowej. Pomiędzy licznymi listami odebranymi przez redakcyę w tej sprawie jeden miał treść następującą: W załączeniu przysyłam popiół z Waszego pisma, które chce zaprowadzić niemieckie stosunki dla wolnego narodu angielskiego. Największym wrogiem powszechnej służby wojskowej jest rozpowszechnianie optymistycznych wiadomości z pola walki i to jeszcze z pomocą władz. Tak podawano łamowe sprawozdania o operacjach okrętu wojennego „Queen Elizabeth” pod Dardanelami, a stratę „Triumphu” i „Majestica” załatwiono kilkoma rządskami. (Lokalan.)

Na początku czerwca wydana zostanie część papierów drugiej pożyczki wojennej, jak donosi urzędowem obwieszczeniem dyrektoryum banku rzeszy w dzisiejszym numerze. Interesowanym zwracamy na nie osobno uwagę.

Inwalidzi wojenni a renta wojenna. Ważną jest kwestya, czy inwalidom wojskowym, mogącym jeszcze zarobkować, przysługująca im renta wojenna może być skróconą. Obawy pod tym względem, według „Koeln. Ztg.” są bezpodstawne. Policzenie zarobku na rentę jest niedopuszczalnym. Skrócenie lub odjęcie renty mogłoby nastąpić chyba tylko przy bardzo wysokiem powiększeniu się zarobkowania. Rentę wojenną należy wypłacać dopóty, dopóki inwalida w zarobkowaniu poszkodowany jest conajmniej o 10 procent. I tak np. uczestnikowi wojny, u którego możność zarobkowania zmniejszyła się z powodu utraty jednej nogi, przysługuje prawo do renty wojennej i renty od kalectwa (Verstümmelungszulage), wynoszącej 27 marek miesięcznie, bez względu na to, jaki ma dochód z przynależącego mu zysk zarobku. A zatem ani pracodawcy, ani inwalidzi wojenni nie potrzebują się obawiać, aby zatrudnianie inwalidów wojennych i wypłacanie im lepszych zarobków mogło pociągnąć za sobą jakikolwiek uszczerbek dla takich pracobiorców.

Oszczędności w Rosyi wynoszą miesięcznie 38 milionów rubli. Pisma duńskie powtarzają za „Riechą” wiadomość, że wydział finansów rosyjskich wydał osobną statystykę oszczędności, jakie dają się zauważyć w Rosyi od czasu przeprowadzenia prawa, zakazującego sprzedaży alkoholu. Według zestawienia tego wnosi obecnie ludność do kas miesięcznie przeciętnie 38 milionów rubli, podczas, gdy dawniej wynosiły oszczędności zaledwie półtora miliona rubli.

Sopoty. Pewien żołnierz przytrzymał w pobliżu strzelnicy pewnego jeńca rosyjskiego, który uciekł z obozu dla jeńców w Bytowie.

Tczew. Robotnik Wojciech Tucholski zatrudniony był na dworcu wyładowywaniem węgla, przy czem został pochwycony przez lokomotywę i ciężko poraniony. Musiano go odstawić do szpitala.

— W czwartek przejeżdżał tu pociąg z 800 rosyjskimi jeńcami. Zatrzymał się tylko krótko, poczem odjechał do Hamersztyna. Pomiędzy jeńcami znajdował się 15-letni syn inspektora poczty z Wilna, który mówił po niemiecku.

Wystruś. Pewien urzędnik kolejowy z Wystrucia znalazł granat rosyjski, który nie wybuchł. Gdy uderzył w granat młotkiem, nagle tenże eksplodował i zdruzgotał mu głowę, tak iż śmierć na miejscu nastąpiła. Drugi urzędnik, który stał obok niego, został odłamkiem granatu ciężko zraniony w ucho.

Nadzwyczajne Walne zebranie

Spółki
Bank Ludowy (Volksbank)

E. G. m. u. H. w Bytowie
odbędzie się

dnia 12 czerwca 1915,
o 11 godz. przed południem
w lokalu bankowym.

Porządek obrad:

1. Uchwała przeniesienia kasy Spółki na czas wojny z Bytowa do Parchowa.
2. Wybór Zarządu i Rady Nadzorczej na czas wojny.
3. Wolne wnioski.

Bytowo, dnia 31 maja 1915.

Ks. prob. Dunajski,
prezes.

Die ausserordentliche Generalversammlung

der Genossenschaft
Bank Ludowy (Volksbank)

E. G. m. u. H. in Bütow
findet statt

am 12. Juni 1915,
um 11 Uhr vormittags
im Banklokale.

Tagesordnung.

1. Beschlussfassung, betreffend Uebersiedelung der Genossenschafts - Kasse für die Dauer des Krieges, aus Bütow nach Parchau.
2. Wahl des Vorstandes und des Aufsichtsrates für die Dauer des Krieges.
3. Anträge ohne Beschlussfassung.

Bütow, den 31. Mai 1915.

Pfarrer Dunajski.
Vorsitzender.

Książki do nabożeństwa

we wielkim wyborze
dla dzieci przystępujących
do pierwszej Komunii św.

poleca

„Gazeta Gdańska”

Gdańsk—Danzig

Vorstaedtischer Graben Nr. 49.

Bank Ludowy E G w Chmielnie m. u. H

wypożycza pieniądze pod dogodnymi warunkami i przyjmuje takowe (depozyta) za które płaci

4 1/2 %

Zarazem prosimy członków na czas

odnowić weksle, płacić
udziały, odpłaty i procenta

abyśmy mogli innym zadosyć uczynić.

Ks. Prob. Sadowski. I. Wallerand. L. Reimer.

Bekanntmachung

betr. Verfügungsbeschränkungen in Steinkohlenteer.

Das Kriegsministerium hat über den Verbrauch des Steinkohlenteers eine Verfügungsbeschränkung erlassen. Eine unmittelbare Beschlagnahme des Teers hat nicht stattgefunden. Die freie Verfügung über den Teer ist nur insofern beschränkt, als der in Kokereien und Gasanstalten gewonnene Rohteer vom Erzeuger bzw. vom Käufer zunächst einer Teerdestillation zugeführt werden muss, in der der Steinkohlenteer zur Gewinnung des in ihm enthaltenen Benzols, Toluols und Marineheizöls verarbeitet werden muss.

Von dieser Verfügungsbeschränkung ist auszunehmen:

- 1) aller Steinkohlenteer, der bei der Stahlherstellung in den Stahlwerken verwendet wird,
- 2) die gesamte Erzeugung der Gasanstalten mit einer Jahreserzeugung von nicht über 150 t und
- 3) der Steinkohlenteer, der zur Herstellung der von Heer und Marine benötigten Dachpappe gebraucht wird. Hierzu soll, wenn irgend möglich, kein Rohteer benutzt werden, sondern Teer, dem die Leicht- und Mittelöle entzogen sind.

Wo Rohteere bisher zum Heizen oder für andere technische Zwecke verwendet worden sind, können sie durch das entbehrliche Rohnaphtalin ersetzt werden.

Zu Strassenbau- und Heizzwecken darf Rohteer grundsätzlich nicht verwendet werden.

Als Ersatzmittel für den Betrieb von Dieselmotoren kommt in erster Reihe Gasöl in Frage.

Danzig, den 27. Mai 1915.

Von seiten des stellv. Generalkommandos
XVII. Armeekorps.

Der Chef des Stabes,
von Linsingen,
Oberst.

Bekanntmachung.

Die Ausgabe der Stücke der zweiten Kriegsanleihe beginnt anfangs Juni, und zwar werden zunächst 10—15 Proz. der 5 proz. Reichsanleihe und 30 Proz. der Reichsschatzanweisungen ausgegeben. Weitere Beträge werden in Zwischenräumen von je 4 bis 6 Wochen nach Massgabe der eingehenden Lieferungen verteilt werden; die Schlusslieferung wird nicht vor dem Spätherbst erfolgen können.

Eine raschere Lieferung ist wegen der gewaltigen Masse des herzustellenden und des zu bearbeitenden Materials leider nicht möglich, und es ergeht daher an die Zeichner die dringende Bitte, sich bei Abforderung der ihnen zugeteilten Stücke vorerst auf das unbedingt erforderliche Mass zu beschränken.

Berlin, Ende Mai 1915.

Reichsbank - Direktorium.

Havenstein. v. Grimm.

Persil

pierze i desinfekuje
bieliznę wełnianą

Henkela Soda do prania

Piegi,

żółte plamy,
opaleniznę etc. usuwa pod
gwarancją

1/1 sl. 1,50 mk.
Axela - krem 1/2 „ 0,80 „
1 kaw. 50 f.

Axela - mydło 3 „ 1,40 „

J. Gadebusch.

Poznań (Posen O. 1.)

Oddz. A. E. Nowa ul. 7/8.

E. Kulesza,

Starogard — Pr. Stargard.

Polecamy:

gospodynie i służące.

Pozatem każdy poszukujący zatrudnienia jakoteż pracodawcy potrzebujący ludzi niechaj się zgłaszają do naszego biura.

Amtlicher Arbeitsnachweis

für den Kr. Pr. Stargard.

Telefon nr. 278.

Składajcie oszczędności

w następujących spółkach związkowych:

1. Chmielno, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Chmielno Wpr.
2. Gdańsk, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Danzig.
3. Grudziądz, Bank, E. G. m. u. H., Graudenz Wpr.
4. Inowrocław, Bank ludowy, E. G. m. b. H., Hohensalza.
5. Kartuszy, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Karthaus Wpr.
6. Kielno, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Koelln Wpr.
7. Kościerzyna, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Berent Wpr.
8. Nowe Miasto, Bank ludowy zu Neumark, E. G. m. u. H., Neumark Wpr.
9. Pakość, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Pakosch.
10. Pelplin, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Pelplin, Wpr.
11. Skarszewy, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Schöneck Wpr.
12. Sopoty, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Zoppot.
13. Staniszewo, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Stanischovo p. Mirchau Wpr.
14. Starogard, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Pr. Stargard.
15. Steżycza, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Stendsitz Wpr.
16. Śliwice, Volksbank für Gr. Schliewitz und Umgegend, E. G. m. u. H., Gr. Schliewitz Wpr.
17. Tczew, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Dirschau.
18. Toruń, Bank ludowy, E. G. m. u. H., Thorn.
19. Tuchola, Bank, E. G. m. u. H., Tuchel Wpr.
20. Wejherowo, Bank Kaszubski, E. G. m. u. H., Neustadt Wpr.
21. Osiek, Bank ludowy E. G. m. u. H., Ossieck, Kr. Pr. Stargard.

Bank Ludowy w Starogardzie

przyjmuje depozyta w każdej ilości płacąc od
takowych 4 i 4 i pół procent wedle ugod i za-
letnie od wielkości kapitału i czasu wypowiedz nia

Również udziela po niskiej stopie procentowej po-
życzek na sola- i prima-weksle pod dogodnymi warunkami
za poręczeniem lub stawieniem pewności hipotecznej.

Dyskontuje weksle reguluje hipoteki

Godziny biurowe są codziennie z wyjątkiem niedziel i
świąt: przed południem od 8 i pół do 1-szej
po południu „ 3 i pół „ 5-tej

Adres do Banku jest: Bank Ludowy in Pr. Stargard

Prezes Rady Nadzorczej ZARZĄD
Cz. Nagórski Fr. Nagórski. Fr. Scharmach
właśc. fabryki i drogerii

Swierzbę

liszaje i wyrzuca skórę wszel-
kiego rodzaju usuwa w przebiegu
2 dni niepodpadając i bez prze-
rwy w pracy zawodowej

„Bo-ra-ze-Serovin“
(nowego rodzaju środek desinfek-
cyjny). Cena 2,50, 4,50 i 8,00
mk. Przynależące do tego
Bo-ra-ze-Serovinowe
mydło w pudełku 50 fen.

Borazo-Werke

Bromberg, Bahnhofstr. 31 b

Jestem agentem maszyn do szycia

Singera i Neigera

Ktoby sobie maszynę
do szycia lub kółko zyczył,
niechaj mi kartę napisze
pod adresem:

Antoni Abraham,
Oliva Ludolfstr. 2

Kasprowicza likiery

najmilszą niespodzianką dla wojaków.

Opatówka, Zagłoba
(smak Benedyktynki),
Nastojkena - Nastojka,
Nalewajka - Naewka,
Podkomorzanka, Opa-
tówka, Opatogorzka, Ele-
torska, Złotniak, Żupan-
ka, poncze, koniaki
i t. d. i t. d.

Największy wybór likie-
rów deserowych i śnia-
daniowych.

Listy polowe w butelecz-
kach do podróży z kielisz-
kiem patentowym zamknię-
ciem lub korkiem.

Fabryka - gorzelnia
wytłocznia

B. Kasprowicza w Gnieźnie.

Ostatnia nagroda: król. szwedzki
złoty medal państwowy.

Rodacy tylko u mnie

są do nabycia polskie

pamiątki wojny europejskiej!

Piękny stalowy zegarek

czarno oxydowany rem. anker, bardzo
dobrze chodzący, 3 lata gwarancji z
pięknym obrazkiem M. B. Częstochow-
skiej i z napisem roku 1914—1915. Ce-
na tylko 5 mk. Takie same Medaliki na
szyję lub do łańcuszka: Altsilber, druga
strona powstający Orzeł biały i napis
pamiątkowy. Cena 1 mk. — czysto sre-
brne: Cena 4 mk. (wielkość dwóch ma-
rek.)

M. Szczepaniak Krotoszyn
(Krotoschin Bez. Posen.)

